

114. argazkia: Ea ba! ... goazen ikustera zer egin dugun!!!

AURKIBIDEA

Garapen Psikomotorra Haur Hezkuntzan 0-6 urte

AURKIBIDEA

Justifikazioa eta eskerronak.....	1
1. Garapen psikomotorra. Kontzeptuak argitzen.....	7
1.1. Garapen psikomotorraren kontzeptua.....	8
1.2. Hazkundera eta garapena.....	10
1.2.1. Eragina duten faktoreak.....	12
1.2.2. Hazkunderaren adinak.....	13
1.2.3. Hazkunderaren etapak.....	15
1.2.4. Hazkunderaren gorputz sistemak.....	21
1.2.5. Jarduera fisikoa eta hazkundera.....	23
1.3. Garapen motorrari buruzko hainbat teoria.....	24
1.3.1. Haurtzaroko motrizitatearen interpretazioak.....	27
1.3.2. Morfozinesia.....	29
1.4. Inplikatzeko pedagogikoak.....	30
1.5. Bibliografia.....	34
.....	
2. Garapen motorra: mugimenduzko trebetasunen eta abilezien garapena Haur Hezkuntzan.....	39
.....	
2.1. Mugimenduaren garapena: Funtsezko lorpenak.....	40
.....	
2.1.1. Jaio berrien erreflexuak.....	40
2.1.2. Lehenengo mugimendu koordinatuak.....	43
2.2. Mugimenduaren garapena: Jarreraren garapena.....	43
2.2.1. Buruari eustea.....	44
2.2.2. Esertzea.....	45
2.2.3. Zutikako.....	46

jarrera.....	47
2.2.4. Katamarka	47
ibiltzea.....	
2.3. Mugimenduaren garapena: Ohiturazko trebetasun eta abileziak.....	49
2.4. Mugimenduaren garapena: Oinarrizko trebetasun eta abileziak.....	52
2.4.1.	54
Lekualdaketak.....	
2.4.1.1. Ibilketaren eboluzioa.....	55
2.4.1.2. Lasterketaren eboluzioa.....	57
2.4.2.	61
Jauziak.....	
2.4.3.	64
Birak.....	
2.4.4. Jaurtitzea eta harrapatzea.....	67
2.4.4.1. Esku-hartzearen garapen motorea.....	67
2.4.4.2. Esku bateko jaurtiketaren garapen motorea.....	68
2.4.5. Harrapatzea eta haren garapen motorra.....	70
2.5. Oinarrizko trebetasun eta abileziekin gaitasun motorretan duten eragina. Umeari eman behar zaizkion mugimendu aukerak.....	74
2.6.	78
Bibliografia.....	
.....	
3. Haur Hezkuntzako curriculum. Edukien trataera.....	81
3.1. Sarrera. Zer da curriculum?.....	83
3.2. Haur Hezkuntzarako curriculumari buruzko argibide batzuk.....	84
3.3. Nola dago antolatuta eskola?.....	88
3.4. Curriculum eta mugimendua.....	90
3.5. Curriculum garatzeko proposamenak.....	100
3.5.1. Psikomotrizitatea.....	100
3.5.2. Ikaskuntza inguruneak	101
3.5.3. Jolas sinbolikoa.....	102
3.5.4. Jolas tradizionalak.....	102
3.5.5. Ipuin motorrak.....	103
3.5.6. Zirkuituak	103
3.5.7. Gorputz adierazpenaren baliabideak.....	104
3.5.8. Dramatizazioak	104

.....	
3.5.9. Txokoka lan egitea.....	106
.....	
3.5.10. Jarduera txokoak eguneroko gela barruan.....	106
.....	
3.6. Bibliografia.....	108
.....	
4. Gaitasun motorrak Haur Hezkuntzan.....	111
4.1. Gaitasun motorrak.....	113
4.2. Koordinazioa.....	119
.....	
4.2.1. Koordinazio Dinamiko Orokorra.....	120
4.2.2. Koordinazio segmentarioa.....	128
.....	
4.3. Oreka.....	133
.....	
4.4. Gorputz eskema: egituraketa pertzeptiboa.....	138
.....	
4.5. Espazio-denborako egituraketak.....	151
4.5.1. Espazioaren egituraketak.....	152
4.5.2. Denborazko antolakuntza.....	156
4.6. Gaitasun pertzeptibo-motorrak.....	160
.....	
4.7. Oinarrizko trebetasunak garatzeko metodologiak.....	162
.....	
4.8. Bibliografia.....	163
.....	
5. Psikomotrizitatea eta Haur Hezkuntza.....	171
5.1. Psikomotrizitatearen kontzeptua.....	173
5.2. Psikomotrizitatearen korrante teorikoak.....	181
5.3. Psikomotrizitatearen saio praktikoaren ezaugarriak.....	187
5.4. Ikaskuntza inguruneak.....	207
5.5. Laburbilduz.....	210
.....	
5.6. Bibliografia.....	211
.....	
6. Jolasa eta mugimendua Haur Hezkuntzan.....	215
6.1. Sarrera.....	217
.....	
6.2. Jolasari buruzko teoriak.....	218

6.3. Jolasaren eta umearen garapen ebolutiboa.....	219
6.4. Jolasa eta ikaskuntza	227
6.5. Proposamen praktikoak.....	235
6.6. Bibliografia.....	237
.....	
6.7. Lan praktikoa egiteko bibliografia.....	239
.....	
7. gaia: Komunikazioa eta Gorputz Adierazpena Haur Hezkuntzan.....	243
7.1. Gorputz Adierazpenaren kontzeptua eta helburuak.....	245
7.2. Gaitasun adierazgarriak.....	249
7.3. Gorputz Adierazpenerako edukiak lantzeko proposamen bat.....	250
7.3.1. Gorputza ezagutzarako tresna.....	250
7.3.2. Gorputza komunikaziorako tresna.....	252
7.3.3. Dramatizazioa: komunikazioa hobetzeko eta ideiak adierazteko tresna	252
7.3.4. Dantzak	253
7.3.5. Beste proposamenak.....	254
7.4. Gure proposamen batzuk.....	257
7.5. Dramatizazioaren bilakaera Haur Hezkuntzan.....	263
7.6. Bibliografia.....	268
.....	
8. gaia: Afektibitatearen garapena. Emozioen kontrola eta oreka Haur Hezkuntzan.....	273
.....	
8.1. Bizipen afektiboak (emozioak eta sentimenduak).....	275
8.2. Umeak adierazten dituen jokabideak.....	278
8.3. Trebetasun sozialak eta balioak. Zer dira? Nola garatzen dira?.....	281
8.4. Garapen emozionala: adin ezberdinak, behar ezberdinak.....	287
8.5. Bibliografia.....	289
.....	
Aurkibidea.....	291
.....	

Irudien aurkibidea

beharra.....	
2. Irudia: Borondatezko mugimenduak erreflexuetan oinarrituta daude.....	10
3. Irudia: Hazkundearen eta garapenaren arteko harremana.....	11
4. Irudia: Hazkundean parte hartzen duten gorputz sistemak.....	22
5. Irudia: Hazkundera eta jarduera fisikoa.....	24
6. Irudia: Garapena psikomotorrari buruzko teoriak.....	25
7. irudia: Motrizitateari buruzko interpretazioak.....	29
8. irudia: Haur Hezkuntzan barneratu behar diren kontzeptuak.....	31
9. irudia: Aho inguruko erreflexua, Ruiz Pérez, 1987:143.....	41
10. irudia: Heltze-erreflexua, Ruiz Pérez, 1987:143.....	41
11. irudia: Mororen erreflexua, Ruiz Pérez, 1987:142.....	42
12. irudia: ibiltze eta eskailera mailak igotzeko erreflexuak, Ruiz Pérez, 1987:144.....	42
13. irudia: Shirley, M. (1961) The first two years, Institute of Child Welfare,	57
14. irudia: 15 hilabeteko ume baten ibilera (Wickstrom, 1990:42).....	58
15.irudia: 16 hilabeteko ume baten ibilera (Wickstrom, 1990:44-45).....	58
16.irudia: 15 hilabeteko ume baten lasteraldia (Wickstrom, 1990:77).....	59
17.irudia: 18 hilabeteko ume baten lasteraldia (Wickstrom, 1990:59).....	59
18. irudia: 24 hilabeteko ume baten lastaeraldia (Wickstrom, 1990:65).....	59
19.irudia: 3 urteko ume baten lasteraldia (Wickstrom, 1990:60).....	60
20.irudia: 5 urteko ume baten lasteraldia (Wickstrom, 1990:63).....	60
21.irudia: 5 urteko ume baten hanka eta besoek alternantzia (Wickstrom, 1990:62).....	60
22. irudia: Toki batetik lurrera egiten den saltoa 2 urterekin (Wickstrom, 1990:80).....	62
23. irudia: Toki batetik lurrera egiten den saltoa 3 urterekin (Wickstrom, 1990:80).....	63
24. irudia: 4 urteko ume baten jauzia. (Wickstrom, 1990:96).....	64
25.irudia: Eskuarekin gauzei heltzeko garapen motorea.....	67
26.irudia: Esku bateko jaurtiketaren eboluzioa Ruiz Perez-engandik hartuta (1987). Horrek berriz Wickstrom-etik (1983) hartzen du.	69
27.irudia: Sasaki moduko hasierako harrera.....	71
28.irudia: 3 urtetako neskato bat baloi bat hartuz. (Wickstrom, 1990:182).....	72
29.irudia: Lau urteko ume bat baloiaren zain, besoak luzatuta dituela (Wickstrom, 1990:165).....	72
.....	

30.irudia: 4 urteko ume batek baloia harrapatzen saiatzen ari da (Wickstrom, 1990:164)..	73
31.irudia: Ume batek baloia hartzerakoan burua kentzen beldurrarengatik. (Wickstrom, 1990:164).....	73
32.irudia: 5 urteko ume bat pilota txiki bat hartzen ari da modu egokiz (Wickstrom, 1990:166).....	74
33. irudia: Oinarrizko trebetasun eta abilezi motorrek duten pertsonaren gaitasun motorraren garapenarekin harreman estua (4. gaian agertzen direnak).....	75
34. irudia: nire gelako lagunak, Jon 4 urte.....	81
35. irudia: Haur Hezkuntzako curriculumaren zehaztapen mailak.....	84
36. irudia: Haur Hezkuntzako curriculumak.....	85
37. Irudia: Haur Hezkuntzako esperientzi eremuak eta edukiak	87
38. Irudia: Eduki multzoak Haur Hezkuntzan	99
39.Irudia: Ohiturazko eta oinarrizko trebetsun eta abileziak.....	114
40. irudia: Mugimendua sortzeko prozesua.....	115
41.irudia: Haur hezkuntzan mugimendua ikasteko ezinbesteko gaitasunak.....	116
42. irudia: Koordinazio motak.....	120
43. irudia: Koordinazioaren ezaugarriak.....	121
44. irudia: Koordinazio segmentarioaren ezaugarriak.....	129
45. irudia: Koordinazio segmentarioaren gaitasunak.....	131
46. irudia: Orekaren baldintzatzaileak eta gaitasunak.....	133
47. irudia: Nola ikusten naizen? Honela, Unai 3 urte, Jon 5 urte.....	140
48. irudia: Gure familia, 4 urte.....	148
49. irudia: Gorputz eskema 0-6 urte.....	150
50. irudia: Espazio-denborazko egituraketak.....	152
51. irudia: Gaitasun motoreak, trebetasun eta abilezi motoreak eta metodologiak elkar-harremanetan jartzeko laukia.....	163
52. irudia: Psikomotrizitatearen kontzeptua.....	175
53. irudia: Psikomotrizitatearen sorrera.....	178
54. irudia: Irakasleak psikomotrizitatearen bidez bultzatu behar duena.....	179
55. irudia: Psikomotrizitate-saioaren atalak.....	192
55. irudia: Materialaren ezaugarriak.....	205

56.	irudia:	Jolasaren	faseak	adinaren	ezaugarrien	224	
arabera.....							
57.	irudia:	umeen	jolasetan	garatzen	diren	227	
alderdiak.....							
58.	irudia:	Jolasak	lantzeko	proposamen	praktikoak	helburuaren	
arabera.....							
59.	irudia:	"komunikazio eta gorputz adierazpena"			eduki	multzoaren	247
helburuak.....							
60.	irudia:	gorputz		adierazpenerako		258	
proposamenak.....							
61.	irudia:	gorputz	adierazpenerako		proposamenak	260	
2.....							
62.	irudia:	gorputz	adierazpenerako		proposamenak	263	
3.....							

Argazkien aurkibidea

1. argazkia: Gu jolasean,	Portad	
zu?.....	a	
2. argakia: Hemen gaude! ... Argantzongo	3	
ikastolan!.....		
3. argazkia: Iria, zapatak lotzen, 3	5	
urte.....		
4. argazkia: Mara, hor	13	
zaude?.....		
5. argazkia: Claudia, 2	17	
urte.....		
6. argazkia: Paula, 2	26	
urte.....		
7. argazkia: June, 4	33	
urte.....		
8. argazkia: Irati katamarkan (urte 1)	37	
.....		
9. eta 10. argazkiak: Jon, 5 aste. Burua	44	
altxatzen.....		
11. argazkia; Jon eserita (6	46	
hilabete).....		
12. argazkia: Unai katamarkan, 10	47	
hilabete.....		
13. argazkia, Pablo eskailerak igotzen, 18	49	
hilabete.....		
14. argazkia: Hemen gaude jolasean.	51	
.....		
15. argazkia: goazen alde batetik	54	
bestera!.....		
16. argazkia: Oier salto egiten, 2 urte eta erdi.	62	
.....		
17. argazkia: Oier salto egiten, 4	63	
urte.....		
18. eta 19. argazkiak: Iñigo bira bat egiten ruloaren	65	
gainean.....		
20.	argazkia: Goazen bira bat ematera.	66
.....		
21. eta 22. argazkiak: pilotak hartzen ditugu.	68	
.....		
23. argazkia: Zer marraztuko	89	
dugu?.....		

24.	Argazkia:	Zer?	Inbidiatan?	Zuk	ere	jolastu	91		
nahi?.....									
25.	argazkia:	Zertan	ari	gara?		Asmatuko	93		
duzu?.....									
26.	argazkia:		Izan		zaitez	fina	95		
lanean....!									
27.	argazkia:	Ea	ba...	sorgin	parea,	zer	erosi	behar	98
didazue?.....									
28.	argazkia: psikomotrizitatean 12-24 hilabete.....						100		
.....									
29:	argazkia:	Hemen,	autobusean	gaude...		igo	101		
nahi?.....									
30.	argazkia:	Inoiz	sokamanta-tiran			jolastu	102		
duzu?.....									
31.	argazkia:	Tunela	pasa	eta	gero,	joango	104		
gara.....									
32.	argazkia:		motorrean		ibili	eta	105		
gero.....									
33.	argazkia:						...	106	
hegazkinean.....									
34.	argazkia: Nola iritsi gara hona? Eskalatzen, jauzika, arrastaka...						111		
.....									
35:	argazkia: Kanpoko faktoreen arabera mugimendua ajustatzeko gaitasuna.						123		
.....									
36.	argazkia: Mugimendu koordinatua umeak lortzen du nahi duen helburua.....						125		
37.	argazkia: Koordinazioa ezinbestekoa da lau hanketan eskailerak igotzeko.....						127		
38.	eta	39.	argazkiak:	Zer	egin	dezaket	nire	128	
eskuekin?.....									
40.	eta	41.	argazkiak:	Zapatak	lotzen	2-3	urteko	gela.	132
.....									
42.	eta	43.	argazkiak:	Oreka		mantentzen.	134		
.....									
44.	argazkia:	Ea	altxatze			naizen....	137		
ieup!.....									
45.	argazkia:						Tori!!!!	142	
Pilota....!									
46.	argazkia:	Zein	ondo!!!			Zelako	145		
lasaitasuna....!									
47.	argazkia: Edozein mugimendua egin aurretik espazioan nola dauden objektuak kokatuta aztertzen dugu.....						153		
48.	eta	49.	argazkiak:	Zenbat	denbora	egon	gaitetze	157	
saltoka....????									
50.	argazkia: Jon eta Unai. Zer egongo da beste aldean? Goazen begiratzerara.....						171		
51.	argazkia: Psikomotrizitate						aretoan	174	
gaude.....									
52.	argazkia:	Sherezade	naiz...	eta	zu?	Nor	177		
zara?.....									
53.	argazkia: Umearentzat, psikomotrizitatea adierazteko eta komunikatzeko baliabide						batizango	180	
da.....									
54.	argazkia:	12-18	hilabeteko			talde	182		
bat.....									
55.	argazkia:	Motrizitatea	esperimentatzeko	aukera		bat	184		
da.....									
56.	argazkia: mugimendu librea sentimenduak adierazteko aukera						185		
bat.....									

57.	argazkia:	Umea	gorputzaren	bidez	komunikatzen	186	
da.....							
58.	argazkia:		Txoko		sentsomotoarearen	188	
espazioa.....							
59.	argazkia:		Jolas		sinbolikoaren	189	
espazioa.....							
60.	eta	61.	argazkiak:	Urruntze-txokoa	edo	190	
espazioa.....							
62 eta 63.	argazkiak:	Psikomotrizitate	gela,	mugimenduarekin		190	
esperimentatzeko				aukera			
bat.....							
.....							
64.	argazkia:	Aja!	...		aurkitu	191	
zaitut.....							
65.	argazkia:	Irakaslea			materiala	193	
prestatzen.....							
66. argazkia:	Harrera atala,	abegia	egiteko	eta	eroso jartzeko	194	
momentua.....							
67., 68., 69. eta 70.	argazkiak:	atal oldartsua	(espumazko	blokeak		195	
botatzea).....							
71. eta 72.	argazkiak:	Berezko	jarduera	motorearen	atala.	196	
.....							
73. eta 74.	argazkiak:	Jolas	sinbolikorako	txokoa.		196	
.....							
75. eta 76.	argazkiak:	analisirako	atalean	jarduera	gidatuak egin	197	
daitezke.....							
77. eta 78.	argazkiak:	Mintzatze fasean	zerbait	marratu	eta gero kontatu zer	197	
egin	dugun,	edo	zuzenean	istorioa	kontatzen		
hasi.....							
79.	eta	80.	argazkiak:		materiala	198	
jasotzen.....							
80. eta 81.	argazkiak:	bueno,	datorren	egunean...		198	
gehiago.....							
82.	argazkia:	Jon	eta	Leire	(urte	215	
1).....							
83.	argazkia:				zein	222	
naiz?.....							
84.	argazkia:		Ea		indarra	223	
dugun!!!!.....							
85. argazkia:	Zertan ari garen?...					229	
Jolasten!!!.....							
86. argazkia:	Jokin, 4					232	
urte.....							
87.	argazkia:	Bakoitza	gure		jolasetan	234	
gaude.....							
88.	argazkia:	Parkean	ez	da	gaizki	236	
egoten.....							
89.	irudia:	Rebeka	eta	Unai.	Piratak	243	
gara.....							
90.	argazkia:	Zer?...		ez	naizela	245	
estralurtarra?.....							
91.	argazkia:	poza	adierazteko		gai	246	
gara.....							
92.	argazkia:	Baietz	polita	egin	sorgin	248	
jantzita.....							
93. eta 94.	argazkiak:	Maitasuna,	poza	eta	tristura	adieraz	249
ditzakegu.....							
95.	argazkia:	Tori!			Printzesaren	251	
eraztuna.....							

96.	argazia:	Gure	sudurrak	bai	dira	politak,	252
ezta?.....							
97.	argazia:		Antzezenak			2	253
urte.....							
98.	argazia:	ui, ui, ui, ui....	beldurra	esan			255
duzu?.....							
99.	argazia:	A	zein	politak	gauden?		256
.....							
100.	argazia:	Nik ere	sorgina	izan	nahi	dut	257
izan.....							
101.	argazia:		Begira!!!!		Zaun...zaun...zaun		259
.....							
102.	argazia:		Bazen		behin....		261
.....							
103.	argazia:	Gure	etxea		barruan		262
gaude.....							
104.	argazia:	Hara...	begira		zein		264
polita!!!!.....							
105.	argazia:	Ez	ba	marigorrinxo...	goazen		265
gora.....							
106.	argazia:	Gauza	asko	daude	hemen,		267
ezta?.....							
107.	argazia:		Zein		atsegina		273
zaren!!!.....							
108.	Argazia:		A		ze		276
poza!!!!.....							
109.	argazia:	Hurtzarroan,	emozioak	oso	inportanteak		279
dira.....							
110.	argazia:	Haur Hezkuntzan	garrantzitsua	da	ilusioa	jartzea	282
guztietan.....							
111.	argazia:	Besterekiko	errespetua	izatea	inportantea		284
da.....							
112.	argazia:	Itxoin...	lagunduko	dizudala!			286
.....							
113.	argazia:	Arauk	errespetatzea,	ordena	adibidez,	ezinbestekoa	288
da.....							
114.	argazia:	Ea	ba!	...	goazen	ikustea	291
dugun!!!.....							
115.	argazia:	Eta orain	Goazen	ikustera	301
zer irakurri dugun							
.....							
116.	argazia:	Eskolako	guztiok	kolaboratu	dugu	... ez	288
pentsa!!!! Beste bat arte!							
.....							